

[0392]

Bargebiten

'Bern en bargaen bigjint mei deselde letters', sei ús pake faek en dat tsjutte dan grif op 'e dwersens dy't beide mienskiplik hawwe kinne. En de warskôging dat biskate boarterij wol ris op *bargebiten* útdraeije koe, is ús ek mear as ien kear foarhouden. Oan dat lêste wurd het D.A. Tamminga in nijsgjirrige stúdzje wijd yn de *Studia frisca* (Grins, 1969), s. 177ff. en it muoit mij dat ik, doe't er mij yndertiid skelle oer it Grinslander wurd *berebiet*, net oars dwaen koe as forwize nei in pear home-grown Grunnegers, dy't him ek al net folle wizer makke hawwe. Earst koartlyn roun ik tsjin J.A. Feith syn bijdrage oan oer *De Groninger Kermis in vroegere eeuwen; rede, gehouden [...] in de Societeit van Handwerkslieden op 17 Januari 1894*, dêr't op s. 20 to lêzen stiet: 'Iets verder wandelt een beer met zijn berenleider, zij voeren van tijd tot tijd een gezamenlijk dansje uit en heden middag zullen zij op de Pikeursplaatse in de Hofstraat een gevecht met honden houden. Zulk een gevecht noemde men een beerebijt'. Nou is in *beerlaaider* neffens Ter Laan in hâlder fan mantsjebargaen en in *berelaider* (s.v. *berekeerl*) in man dy't sted en lân ofreizget mei (brune) bearen, mar to sjen oan it 'gezamenlijk dansje' moatte wy wol oannimme dat it hjir giet om it rôfdier en net om in mantsjebaerch. Ter Laan forset him yn de earste printinge fan syn wurdboek (1929) op *berebiet*, sonder Feith to neamen, mei klam tsjin dy opfetting en slút dêrmei dus oan bij de sitewaesje yn Fryslân en bij de oanhale út it *WNT*, dy't Tamminga ek neamt. Feith, oars net de earste de bêste, skildert ús in tafrieltsje dat liket op 'e sitewaesje yn Ingelân, dêr't it rôfdier brûkt waard foar it folksformaek. It wachtsjen, foaral yn Grinslân, is op archyfmateriael, dat útslútsel jaen kin oer de frage mei hwatfoar bear at wij to krijen hawwe. Feith, dy't der tige foar yn 'e gelegenheit west het, bringt sok materiael spitigernôch net bij. Sa lang leit it, foaral om't it Fryske wurd dúdlik de kant fan in mantsjebaerch útwiist, yn 'e reden om Ter Laan earder to leauwen as Feith.

Teake Hoekema.